

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ
LA DUMINICA IZGONIRII LUI ADAM DIN RAI
(8 FEBRUARIE 1999)

Îndemnul și anunțul pe care ni-l face Biserica astăzi, acesta este: „*Sosit-a vremea, sosit-a vremea, sosit-a vreme binevenită, sosit-a vremea pocăinței.*” Știm ce însemnează pocăința: este această întoarcere către tine însuși, această recunoaștere a vieții tale păcătoase și a părerii de rău pentru cele făcute. Și este și vreme tare potrivită spre a ne cere iertare de la Dumnezeu. În grecește cuvântul folosit pentru *pocăință* este *metanoia*, ceea ce, tâlcuit, însemnează înnoire, prefacere a așezării sufletești și a minții. Întotdeauna pocăința este de folos. Sfinții Părinți ne spun că ea este virtutea care trebuie să ne însoțească tot timpul vieții. Este, cum am zice, corabia cu care călătorim pe marea vieții către limanul mântuirii. Niciodată nu trebuie să ne lipsească pocăința. Nici atunci când facem fapte bune! Chiar și atunci avem pricină să ne pară rău, anume că nu le-am făcut mai înainte.

Sfinții Părinți au legat pocăința, în chip deosebit, de vremea Sfântului și Marelui Post, din mai multe pricini. Întâi, pentru că Sfântul și Marele Post este o icoană a vieții noastre pământești. Azi de exemplu, Biserica ne-a pus înainte o întâmplare de la începutul lumii: izgonirea părinților Adam și Eva din rai. La celălalt capăt, Postul se încheie cu Învierea Domnului. De la căderea în păcat la Învierea Domnului Hristos se desfășoară întreaga noastră viață pământească, o viață pe care ar trebui să o ducem în pocăință și părere de rău, în vederea mântuirii sufletelor noastre. De aceea zic, postul a fost legat în chip deosebit de vremea Sfântului și Marelui Post. Însuși Marele Post, pe lângă această însemnătate pe care am arătat-o, o are și pe aceea că nu este numai o pregătire pentru prăznuirea

cea mare a Sfintei Învieri, ci este însăși lucrarea pocăinței pusă în activitate, o activitate care se desfășoară după rânduiala Bisericii, ținut de Biserică, în Biserică, cu metanii, cu multe rugăciuni, cu pocăință, cu părere de rău... Pentru tot ce am făcut ne pocăim în timpul acestui Sfânt și Mare Post. Așadar, pocăința este trebuitoare și ea este strâns legată de vremea Sfântului Post. Desigur, este legată și de postirea propriu-zisă.

De obicei lumea înțelege prin post doar schimbarea mâncărilor. Aceasta este, însă, numai o parte, jumătatea cea mai neînsemnată a postului. Omul nu este numai trup, ci și suflet, ca atare postul se cere a fi, deopotrivă, și trupesc, și sufletesc. Dar noi săvârșim păcatele și faptele bune nu numai cu trupul. Și sufletul participă, deopotrivă. Atunci și înnoirea noastră trebuie să fie, deopotrivă, și trupească, și sufletească. Schimbarea mâncării și împuținarea ei este post trupesc. Trupul trebuie să postească, dar și sufletul, de asemenea. Postește întreaga făptură. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că se cuvine să postească și ochii, și urechile, și mâinile, și picioarele... Toate, adică, să fie angajate în lucrarea aceasta de postire, de schimbare, de înnoire. O stihiră din vremea săptămânii care a trecut zice: *„dacă postești numai de bucate și de păcate nu te păreșești, în deșert te lauzi cu nemâncare, pentru că vei fi rușinat înaintea lui Dumnezeu, întrucât te asemeni cu viclenii draci, care nu postesc niciodată.”*¹⁸

Adică, neapărat, postul cel adevărat înseamnă înstrăinare de răutăți. Este postire și cu trupul, și cu sufletul, reînnoire deopotrivă, căci amândouă vor învia la vremea cea din urmă, și va fi atunci spre învierea cea fericită, pentru cei care au făcut fapte bune, sau pentru învierea osândirii, pentru cei care au stăruit în păcate.

La postirea aceasta deplină ce o săvârșim pentru pocăința noastră se adaugă spre însoțire viața de rugăciune. Rugăciunea trebuie să fie grija creștinului.

¹⁸ Idiomela zilei din Marțea Mare, la Stihoavna Vecerniei. Stihira zilei din Miercurea Mare, la Stihoavna vecerniei. Dar și în alte locuri.

Dar fără voia lui Dumnezeu nu putem face nimic, nici pe cele ale rugăciunii, nici pe cele ale postului. Așa cum ni se amintește în Biserică, credinciosul are acum mai mare nevoie în vremea aceasta de pocăință, de citire de psalmi, de apropierea de duhovnic, de citiri din Sfinții Părinți... Așa ne punem mereu mintea la lucrul duhovnicesc.

Noi trăim aici viață obștească, trăim împreună ca frați. Așa ne-a rânduit Dumnezeu. Și de felul cum ne purtăm cu fratele nostru depinde calitatea pocăinței noastre.

Trebuie stăruit mai mult asupra cuvântului din Sfânta Evanghelie de astăzi.¹⁹ Noi ne rugăm la Dumnezeu să ne ierte păcatele și, atunci, pare că Dumnezeu profită de această ocazie pentru a ne constrânge, într-un fel. Ne cere ca spre a putea dobândi iertarea pe care o cerem, să facem și noi același lucru către frații ceilalți, să-i iertăm. Dacă veți ierta păcatele aproape-lui, ale oamenilor, și Dumnezeu va ierta păcatele voastre. Dar dacă nu iertați păcatele altora, nici Dumnezeu nu vă va ierta păcatele. Iertarea păcatelor este o condiție nelipsită pentru săvârșirea pocăinței noastre.

Sfinții Părinți mai numesc vremea aceasta, a postului, și zeciuială. Adică, ea reprezintă cam a zecea parte a anului, o parte pe care noi o ducem, ostenindu-ne, ca jertfă lui Dumnezeu, ca să ne ierte și ca să Îi mulțumim pentru binefacerile pe care le primim. Or, despre această zeciuială știm că Mântuitorul este Cel Care ne-a arătat cum trebuie să fie. Pentru „zeciuiala” obișnuită, ne-a spus: *„Dacă-ți aduci darul tău înaintea Sfântului Altar și îți aduci aminte că fratele tău are ceva asupra ta, atunci lasă darul și du-te și te împacă cu fratele...”*²⁰ Iar acum, pentru zeciuiala reprezentată de Postul Mare, Mântuitorul ne îndeamnă: *„Dacă vreți să vă iert păcatele, iertați și voi greșelile fratelui vostru, numai așa osteneala și pocăința voastră va fi împlinită și lucrătoare.”*²¹

¹⁹ Matei 6, 14-21.

²⁰ Cf. Matei 5, 23-24.

²¹ Cf. Matei 6, 14.

Așadar, aceasta este pocăința cea adevărată și bună și bine primită și lucrătoare, cea care este lucrată și cu trupul, prin postire, și cu sufletul, care se cere să fie acum mai mult înălțat către Dumnezeu, să fie în pace cu oamenii cu care trăiește. De aici rânduiala în viața creștină ca la începutul Sfântului și Marelui Post creștinii să-și ceară unul altuia iertare pentru greșelile pe care le-au făcut unii față de alții... Să-și șteargă toată răutatea de la inimă... Să se curețe de păcatele făcute față de Dumnezeu, în Biserică, și față de aproapele...

Să intrăm cu inima curată în osteneala aceasta a Sfântului și Marelui Post, cu nădejde că vom ajunge cu bine la sfânta și marea prăznuire a Învierii, spre dobândirea mântuirii. De aceea, și eu, cu nevrednicie îmi cer iertare pentru păcatele făcute cu voie și fără de voie. Cer iertare de la sfințiiile voastre și-L rog Dumnezeu să ne ierte pe toți!